

Strömsunds kommun

Rektorn vid Frostviksskolan och Jormvattnets skola

bert-ove.lundberg@stromsund.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Frostviksskolan och Jormvattnets
skola i Strömsund

Tillsyn av Frostviksskolan och Jormvattnets skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Strömsund under våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Frostviksskolan och Jormvattnets skola besöktes av Skolinspektionen den 23 och 24 maj 2012.

Helhetsbedömning

Jormvattnets skola och Frostviksskolan leds av en och samme rektor. Vid skolorna går 6 respektive 55 elever.

Den verksamhet som bedrivs vid Jormvattnets skola är på många sätt väl fungerande trots sin litenhet. I dag finns endast tre elever i grundskolans årskurs 1–3 och tre elever i förskoleklassen. Undervisningen bedrivs integrerat. Samverkan sker med förskolan som bedriver verksamhet i samma byggnad. Läraren som ansvarar för undervisningen i förskoleklassen och grundskolan har mycket god kunskap om elevernas kunskapsutveckling. Undervisningen anpassas till eleverna som har goda möjligheter till inflytande över sin lärandesituation. Elever och personal förefaller trivas väl på Jormvattnets skola. Läraren skriver omdömen i samtliga ämnen och information till föräldrar om elevernas utveckling ges. Skriftliga individuella utvecklingsplaner som uppfyller författningarnas krav saknas dock vilket måste åtgärdas. Läraren och eleverna i årskurs 1–3 åker en eller två dagar per vecka till Frostviksskolan för undervisning där, beroende på det fåtal elever som Jormvattnets skola har.

Även Frostviksskolan har sina utmaningar avseende skolans elevantal och avstånd till andra skolor och centralorten Strömsund. Elevantalet är vikande och det är relativt få elever i varje årskurs från förskoleklass till årskurs nio. Skolans rektor arbetar bland annat aktivt för att skolan ska ha erforderlig kompetens bland personalen. Skolornas litenhet gör att rektorn ibland ägnar sig åt att lösa många praktiska göromål, vilket kan leda till att arbetet med skolans utveckling kan komma i kläm. Rektorn och lärarna bedriver dock ett aktivt kvalitetsarbete. Det har skett förbättringar avseende värdegrunds- och kunskapsresultat. De problem som tidigare rådde avseende språkbruk, förhållningssätt med mera har skolan tagit tag i. Det återstår dock att tydliggöra rutiner samt sammanföra de kartläggningar som görs i en plan mot kränkande behandling. De allra flesta elever når också kunskapskraven, även om det har funnits brister i vissa ämnen. Individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som uppfyller författningarnas krav behöver nu utarbetas. Detta är ett pågående

utvecklingsarbete på skolan.

Enligt Skolinspektionen har Frostviksskolan förutsättningar att nå ännu bättre resultat. Exempelvis kan det engagemang som många elever visar tas tillvara på ett ännu bättre sätt. Det varierar bland lärare och grupper hur mycket eleverna ges möjlighet att delta i planering och genomförande av utbildningen.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Frostviksskolan och Jormvattnets skola i Strömsund måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Strömsunds kommun att senast den 3 december 2012 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Elevernas utbildning omfattar inte ämnet teknik enligt författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Eleverna måste ges undervisning i ämnet teknik i den omfattning som krävs för att de ska kunna nå minst kunskapskraven i årskurs sex (1 kap. 11 § skollagen, Lgr 11 / Lpo 94 och förordning om kursplaner, Skollagen, bilaga 1 Timplan för grundskolan).

Grundläggande värden och inflytande

Frostviksskolans alla elever ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Eleverna vid Frostvikens skola måste ges ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hållas informerade i frågor som rör dem (4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11/Lpo 94 1 Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar).

Trygghet och studiero

Vid Frostviksskolan bedrivs inte arbetet för att motverka kränkande behandling av elever på ett sätt som är tydligt för alla vid skolan. Skolorna har inte en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Det vid Frostviksskolan tydliggörs för alla vilka rutiner och åtgärder som gäller för skolan för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 och 8 §§ skollagen, Lgr 11/Lpo 94 2.1 Normer och värden).
- Det för skolorna finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp (6 kap. 7 och 8 §§ skollagen, Lgr 11/Lpo 94 2.1 Normer och värden).

Bedömning och betygssättning

Skolornas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen uppfyller inte författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Skolan måste utarbeta individuella utvecklingsplaner för eleverna, där det framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (3 kap. 4 §, 10 kap. 12-13 §§ skollagen, Lgr 11/ Lpo 94 2.4 Skola och hem).

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Eleverna har inte tillgång till elevhälsa på det sätt som författningarna anger.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

I detta ingår att:

- Skolan måste se till att eleverna får tillgång till sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses (1 kap. 8 § skollagen, 2 kap. 25 § skollagen).

Omfattning och resurstillgång

För utbildningen saknas nödvändiga materiella resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med omfattning och resurstillgång.

I detta ingår att:

- Eleverna ska ha tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande (2 kap. 36 § skollagen).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Elevernas utbildning omfattar inte ämnet teknik enligt författningarnas krav.

Motivering:

Enligt Frostviksskolans timplan ges undervisning i ämnet teknik först i årskurs åtta. Detta är också den information som elever har fått, och ämnet teknik finns inte på deras skolscheman förrän i årskurs åtta. I de skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av saknas också information om ämnet teknik. Lärare och rektorn bekräftar att ämnet inte är tydliggjort i elevernas utbildning, även om inslag av teknikundervisning finns inom ramen för andra ämnen och ämnesområden.

Eftersom det finns mål att uppnå i ämnet teknik i årskurserna tre, sex och nio måste skolan se till att undervisning ges i enlighet med kursplanen och att bedömningar av elevernas kunskapsutveckling och kunskapsresultat görs.

Författning:

1 kap. 11 § skollagen, Lgr 11 / Lpo 94 och förordning om kursplaner.

Skollagen, bilaga 1 Timplan för grundskolan.

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömning:

Frostviksskolans alla elever ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen

Motivering:

Enligt skollagen och läroplanen ska elever ges inflytande över utbildningen. Inflytandet ska anpassas efter elevernas ålder och mognad. Läraren ska tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen och svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer.

Vid intervjuer med lärare och elever vid Frostviksskolan framkommer att det varierar i vilken utsträckning som lärare diskuterar mål samt hur arbetet ska genomföras med eleverna. När det gäller undervisningens innehåll och arbetssätt visar intervjuerna att inflytandet i vissa fall är begränsat. Det framförs också av lärare att skolans organisering med flera årskurser i samma undervisningsgrupp försvårar arbetet i detta avseende. Hur elevers initiativ och behov

tas tillvara är mer kopplat till enskilda lärare än en medveten strategi från skolans sida.

Genom att i högre grad uppmuntra eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan de utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Skolinspektionen bedömer att elever vid Frostviksskolan behöver få ett större inflytande över undervisningens innehåll och arbetssätt.

Författning:

4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 / Lpo 94 1 Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Vid Frostviksskolan bedrivs inte arbetet för att motverka kränkande behandling av elever på skolan på ett sätt som är tydligt för alla vid skolan. Skolorna har inte en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Motivering:

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Dels ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling och dels ska det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I intervjuer med rektorn, lärare och elever vid Frostviksskolan och Jormvattnets skola framkommer att skolorna bedriver ett medvetet arbete mot kränkande behandling. Frostviksskolan har arbetat aktivt under senare år för att förbättra värdegrundsresultatet. En insats som genomfördes för ett antal år sedan var ett samarbete med Friends och införandet av kamratstödjare. Vid inspektionstillfället framkom dock en osäkerhet bland både personal och elever om arbetet i form av kamratstödjare fortgår. Från elevhåll framfördes också synpunkter om svårigheter med uppdraget som kamratstödjare, då förväntningar från vuxna och kamrater kan vara svårhanterliga. Klart är dock att båda skolornas personal

och rektor agerar om något kommer till deras kännedom. Kartläggning av situationen vid skolorna genomförs årligen i form av enkäter.

För Frostvikens rektorsområde finns en likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling som reviderades senast juni 2011. Planen som bygger på en tidigare kommungemensam struktur innehåller information, definitioner, målformuleringar, principer för förebyggande arbete, åtgärder med mera. Det saknas en tydlighet i planen som anger skolans åtgärder relaterat till aktuell kartläggning. Planen är heller inte känd av eleverna vid skolan.

Skolinspektionen bedömer att skolornas arbete och rutiner för att förebygga och förhindra kränkande behandling behöver tydliggöras samt att skolornas plan mot kränkande behandling behöver omarbetas enligt aktuell skollagstiftning. Elevernas medverkan är en viktig utgångspunkt för arbetet.

Författning:

6 kap. 7 och 8 §§ skollagen, Lgr 11/Lpo 94 2.1 Normer och värden.

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

Skolornas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen uppfyller inte författningarnas krav.

Motivering:

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och vårdnadshavaren samt informera rektorn. Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Vidare ska läraren också i planen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen.

Både lärare och rektorn ger en samstämmig bild över att arbetet med att följa upp och dokumentera elevers kunskapsutveckling och kunskapsresultat är ett utvecklingsområde. Skolans programvara för att hantera individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen har varit bristfällig vilket har gjort att skolan begränsat dokumentationen till att omfatta en enklare form av skriftliga omdömen.

Dessa omdömen innehåller kryssrutor som anger om eleven bedöms nå målet eller inte i respektive ämne, exempelvis "Riskerat att inte nå målen", "På väg att nå målen" eller "Uppnått målen". Till detta följer en kortare kommentar

som beskriver vad eleven ytterligare behöver utveckla. I de exempel som Skolinspektionen tagit del av är det oftast elevens egna insatser och ansvar som skrivs fram, snarare än vilka insatser skolan kan bistå med för att eleven ska utvecklas så långt som möjligt.

Individuella utvecklingsplaner (IUP) är ett begrepp som eleverna vid skolan inte är bekanta med.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste upprätta individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som ett stöd för elevernas fortsatta utveckling.

Författning:

3 kap. 4 §, 10 kap. 12-13 §§ skollagen, Lgr 11/ Lpo 94 2.4 Skola och hem.

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning:**

Eleverna har inte tillgång till elevhälsa på det sätt som författningarna anger.

Motivering:

Vid intervjuer med lärare och rektorn för de båda skolorna framkommer att tillgången till specialpedagogiska insatser är begränsad. För närvarande finns det inte någon anställd specialpedagog vid skolorna. Rekrytering pågår och kommer förmodligen att vara löst inför höstterminen 2012. Sedan den tidigare specialpedagogen slutade sin anställning har specialpedagogresurs lånats in från centralorten, men avstånden är långa och skolans behov täcks inte på detta sätt. Lärarna kan också kontakta specialpedagoger per telefon, men detta är inte tillräckligt för att ge stöd eller få handledning. Vid intervjuer med lärare och skolsköterskan framkommer också att samråd med elevhälsan, som en samlad resurs, vanligtvis inte sker i samband med att åtgärdsprogram ska upprättas. Skolpsykologen deltar dock vid regelbundna träffar avseende elever som kan vara i behov av särskilt stöd. Skolsköterskans tid för skolorna är begränsad (tio procent av en heltid), varför hon sällan deltar i sådana forum.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste säkerställa tillgång till personal med sådan kompetens att elevers behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Författning:

1 kap. 8 § skollagen.

2 kap. 25 § skollagen.

Bedömningsområde: Omfattning och resurstillgång**Bedömning:**

För utbildningen saknas nödvändiga materiella resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Motivering:

Enligt skollagen ska eleverna ha tillgång till skolbibliotek. Med skolbibliotek avses en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställts till elevernas och lärarnas förfogande med hjälp av kompetent personal. Skolbiblioteket är en del av skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Skolbiblioteken ska erbjuda böcker, informationsteknik och andra medier anpassade till barn och ungdomar efter deras behov.

Vid Frostviksskolan finns inget skolbibliotek. Det finns dock en mindre uppsättning böcker som är tillgängliga för eleverna, främst skönlitteratur. Av intervjuer med personal och elever framgår att skolans böcker är av äldre datum. Tillgången till facklitteratur är begränsad och från elevhåll framhålls att man ibland saknar facklitteratur för skolarbetet. Eleverna har dock god tillgång till Internet för att söka information.

På orten finns ett kommundelsbibliotek som i viss utsträckning används av skolan. Vissa lärare lånar själv böcker till eleverna medan andra besöker biblioteket tillsammans med eleverna. Enligt uppgift från lärare och elever varierar det med vilken regelbundenhet man besöker biblioteket. För vissa kan det handla om ett par gånger per termin.

Enligt Skolinspektionens bedömning sker inte nyttjandet av biblioteken på ett sådant sätt att de för alla elever utgör en del av utbildningen. Skolan måste därför se till att eleverna får tillgång till skolbibliotek och att det används i skolans pedagogiska verksamhet för elevernas lärande.

Författning:

2 kap. 36 § skollagen.

Bakgrund

Måluppfyllelse

Frostviksskolan och Jormvattnets skola når i flera avseenden goda resultat. Föregående läsår 2010/2011 nådde samtliga elever målen i de nationella ämnesproven i årskurs tre. Samma sak gällde eleverna i årskurs fem i Frostviksskolan vid det senaste provtillfället 2010. När det gäller årskurs nio innevarande termin, klarade samtliga elever de nationella proven. Flertalet elever nådde också längre än betyget Godkänt. Föregående läsår ska dock noteras att det var få elever i årskurs 9 som klarade det nationella provet i matematik och just matematikämnet har varit något av ett bekymmer resultatmässigt under flertalet år. Detta har skolan uppmärksammat och åtgärder har satts in vilket är viktigt att följa upp även i fortsättningen.

Skolan har arbetat aktivt med värdegrundsfrågor under en längre tid. Tidigare var det exempelvis problem avseende språkbruk och förhållningssätt. Elever, personal och skolläda berättar samstämt att det är avsevärt bättre värdegrundsresultat idag jämfört med tidigare. Trots detta behöver skolan utarbeta och fastställa tydliga rutiner så att både elever och personal är förtrogna med former för värdegrundsarbetet. Skolans plan mot kränkande behandling är en del i detta arbete.

Beskrivning av Frostviksskolan och Jormvattnets skola

Frostviksskolan ligger i Gäddede i Strömsunds kommun, ca 13 mil från centralorten Strömsund. På skolan går 55 elever inklusive förskoleklass. Skolan är organiserad i tre arbetslag. Ett för förskolan, ett för förskoleklass samt årskurserna ett till fem samt ett arbetslag för årskurserna sex till nio. Två dagar i veckan ansluter elever och läraren från Jormvattnets skola då samarbete behövs på grund av det fåtal elever som går där. En platschef finns för förskolan

Jormvattnets skola ligger ca tre mil från Gäddede mot norska gränsen, vilket innebär att man har ca 16 mil till centralorten Strömsund. Vid skolan går tre elever i förskoleklass och tre elever i årskurserna 1–3. En lärare ansvarar för undervisningen och samverkan sker med förskolan som finns i samma byggnad. En platschef finns för förskolan.

Skolinspektionen

Beslut

2012-06-21

12 (14)

Dnr 43-2011:5550

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Britta Seeger
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).